

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: BR-9P/46/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6323200915
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslava Vaňová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2023:6323200915.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica, pracovisko Brezno v konaní pred sudkyňou Mgr. Miroslavou Vaňovou, v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, zverený do pestúnskej starostlivosti C. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXXX/X, XXX XX E., toho času na základe neodkladného opatrenia v starostlivosti Centra pre deti a rodiny F., G. X, XXX XX F., v zastúpení kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, dieťa rodičov: matky H. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. I. XX, XXX XX I. I., a otca A. B., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, v konaní o návrhu pestúnskej starostlivosti a o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny E. na nariadenie ústavnej starostlivosti maloletému, za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Brezno, takto

rozhodol:

I. Súd zrušuje pestúnsku starostlivosť pestúnskej C. A., nar. XX.XX.XXXX, do ktorej jej bol maloletý A. B., nar. XX.XX.XXXX zverený rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 8P/244/2009-70 zo dňa 08.10.2009.

II. Súd maloletému A. B., nar. XX.XX.XXXX nariaduje ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v G. J. K. H. L. F., G. X, F..

III. A. H. B., nar. XX.XX.XXXX je povinná prispievať na výživu maloletého A. B., nar. 08.10.2007 minimálnym výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu mesačne, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku, vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred na účet Centra pre deti a rodiny F., G. X, F..

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 10.05.2023 sa pestúnska C. A. domáhala, aby bola zrušená pestúnska starostlivosť, do ktorej jej bol zverený maloletý A. B.. Svoj návrh odôvodnila tým, že s maloletým A. má dlhodobé výchovné problémy, nerešpektuje ju ako autoritu, nedodržiava stanovené pravidlá, túla sa. Z jej strany bola snaha o nápravu, v súčinnosti s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny E. bol maloletý A. umiestnený na dobrovoľný pobyt v diagnostickom centre, avšak náprava zo strany maloletého nenastala. Výchovné problémy sa vyskytujú aj v školskom prostredí. Vzťah medzi ňou a maloletým A. je natoľko narušený, že ho nie je možné napraviť, dochádza medzi nimi k častým hádkam, nerozumejú si. Časté hádky medzi ňou a maloletým A. majú zlý vplyv aj na jej maloleté dcéry F. a C., ktoré má v starostlivosti.

2. Dňa 24.07.2023 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno doručil tunajšiemu súdu návrh na nariadenie ústavnej starostlivosti maloletému, pričom žiadal, aby súd maloletému A. B., nar.

XX.XX.XXXX nariadil ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v zariadení Centrum pre deti a rodiny F., G. X, F. a matku maloletého zaviazal prispievať na výživu maloletého na účet zariadenia, v ktorom bude maloletý umiestnený. Úrad svoj návrh odôvodnil tým, že pestúnska starostlivosť prebiehala bez výrazných komplikácií. Dňa 25.03.2022 sa situácia v rodine zhoršila, u maloletého A. sa objavili výchovné problémy, kradol, zanedbával povinnú školskú dochádzku, nerešpektoval autoritu pestúanky, nadával. Pestúnka bez pomoci nezvládala situáciu riešiť, preto bolo do spolupráce s rodinou zapojené občianske združenie Návrat, ktoré v rodine maloletého vykonával odborné metódy na uľahčenie riešenia výchovných a rodinných problémov. Cieľom spolupráce bolo odstránenie, resp. eliminácia výchovných problémov u maloletého A., rešpektovanie autority pestúanky. Avšak aj napriek prijatým opatreniam sa situácia v rodine naďalej zhoršovala, preto sa ako najvhodnejšia forma pomoci maloletému javilo pobytové opatrenie na základe dobrovoľnosti. Pestúnka si uvedomovala vážnosť situácie, mala záujem situáciu riešiť. Preto po vzájomnej dohode s pestúankou bol maloletý A. na základe dohody umiestnený na diagnostický pobyt do Detského centra M. F. L. po dobu 2 mesiacov. Po návrate maloletého z diagnostického centra došlo k pozitívnej zmene v jeho správaní. V záveroch z diagnostického pobytu bolo pestúnke odporučené, aby s maloletým A. absolvovala vyšetrenie v pedopsychiatrickej ambulancii. Taktiež bolo odporučené, aby bol maloletý opätovne nastavený na medikamentóznú liečbu. Pestúnka aj napriek viacerým upozorneniam zo strany úradu s maloletým neabsolvovala pedopsychiatrické vyšetrenie. U maloletého A. sa naďalej prejavovali výchovné problémy v školskom aj rodinnom prostredí. Medzi pestúankou a maloletým dochádzalo k častým hádkam, konfliktom. Ich vzťah je natoľko rozvrátený, že nie je možná náprava. Pestúnka výchovu maloletého nezvládala, nemala záujem už riešiť pretrvávajúce a prehlbujúce sa výchovné problémy maloletého a podala na súd návrh na zrušenie pestúnskej starostlivosti. Návrat maloletého dieťaťa do biologickej rodiny nie je možný. Otec maloletého umrel, matka o maloletého neprejavuje záujem. Matka maloletého nemá vytvorené vhodné bytové ani majetkové pomery na to, aby dokázala maloletému zabezpečovať starostlivosť a výchovu, akú potrebuje. Medzi maloletým a matkou nie je vybudovaná žiadna citová väzba, z dôvodu dlhodobého nezájmu matky o mal. dieťa. Maloletý nemá záujem o kontakt s matkou, považuje ju za cudziu osobu. Úrad nemá vedomosť o žiadnych príbuzných, ktorí by mali záujem o zabezpečovanie starostlivosti o maloleté dieťa a dieťa nie je možné v súčasnej dobe zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti. Umiestnenie dieťaťa v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí je najvhodnejšie a t.č. jediné riešenie na zabezpečenie starostlivosti o dieťa, keďže pestúnska starostlivosť neplní svoj účel a matka nemôže zabezpečovať starostlivosť a výchovu, ktorú maloletý potrebuje. Konanie o tomto návrhu sa viedlo pod sp. zn. 9P/74/2023.

3. Uznesením č.k. BR-9P/46/2023-43 zo dňa 28.07.2023, súd obidve konania spojil do spoločného konania, ktoré sa vedie pod sp. zn. BR-9P/46/2023.

4. Maloletý A. spolu so súrodencami H., nar. XX.XX.XXXX, A., nar. XX.XX.XXXX a H., nar. XX.XX.XXXX pochádzajú z manželstva rodičov, ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 7C/170/2008-26 zo dňa 02.02.2009 rozvedené, na čas po rozvode maloletým deťom bola nariadená ústavná starostlivosť. Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom č.k. 8P/244/2009-70 zo dňa 08.10.2009, právoplatným dňa 06.11.2009, zrušil ústavnú starostlivosť maloletým deťom a všetky zveril do pestúnskej starostlivosti C. A., nar. XX.XX.XXXX s tým, že rodičom uložil povinnosť prispievať na maloleté deti na každé z nich minimálnym výživným na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno.

5. Matka maloletého a prokurátor Okresnej prokuratúry Brezno na pojednávaní súhlasili so zrušením pestúnskej starostlivosti aj s nariadením ústavnej starostlivosti maloletému.

6. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z., Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 2 ods. 2 CMP, na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

8. Podľa § 221 písm. a) zákona č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), písomné vyhotovenie rozsudku nemusí obsahovať odôvodnenie, ak je na pojednávaní vyhlásený rozsudok za prítomnosti všetkých strán alebo ich zástupcov, ktorí sa vzdávajú odvolania.

9. Vzhľadom k tomu, že po vyhlásení rozsudku, po jeho stručnom odôvodnení a poučení o opravnom prostriedku sa práva podať proti rozhodnutiu odvolanie vzdali všetci účastníci, súd v zmysle § 221 písm. a) CSP vyhotovil tento rozsudok bez podrobnejšieho odôvodnenia.

10. O návrhoch súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, a to podľa nasledovných ustanovení právnych predpisov.

11. Podľa § 52 ods. 1 písm. e/ Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), pestúnska starostlivosť zaniká právoplatným rozhodnutím súdu o zrušení pestúnskej starostlivosti.

12. Podľa § 52 ods. 2 Zákona o rodine, súd zruší pestúnsku starostlivosť len z vážnych dôvodov, najmä ak pestún zanedbáva starostlivosť o maloleté dieťa alebo porušuje svoje povinnosti; urobí tak vždy, ak o to požiada pestún.

13. Podľa § 52 ods. 6 Zákona o rodine, ak zanikne pestúnska starostlivosť z dôvodov uvedených v odseku 1 písm. c/ alebo e/ a rodičia naďalej nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, súd rozhodne o ďalšej náhradnej starostlivosti o dieťa; ak súd zistí, že u maloletého dieťaťa sú predpoklady na osvojenie, začne aj bez návrhu konanie o osvojiteľnosti.

14. Podľa § 44 ods. 1 Zákona o rodine, náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú, alebo nemôžu zabezpečiť.

15. Podľa § 44 ods. 3 Zákona o rodine, náhradnou starostlivosťou je:

- a) zverenie maloletého dieťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (náhradná osobná starostlivosť),
- b) pestúnska starostlivosť a
- c) ústavná starostlivosť.

16. Podľa § 44 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

17. Podľa § 54 ods. 2 Zákona o rodine, súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, alebo pestúnskej starostlivosti a

- a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,
- b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,
- c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave, alebo
- d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

18. Podľa § 54 ods. 5 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

19. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

20. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované neploleté dieťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona.

21. Podľa § 76 ods. 1 Zákona o rodine, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

22. Podľa § 81 ods. 1 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

23. Podľa § 81 ods. 2 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom, alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

24. Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

25. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

26. Vzhľadom na citované ustanovenie § 52 ods. 2 Zákona o rodine súd vždy zruší pestúnsku starostlivosť, ak o to požiada pestún. V takomto prípade Zákon o rodine neukladá súdu ani povinnosť zisťovať príčiny, ktoré viedli pestúnku k podaniu návrhu na zrušenie pestúnskej starostlivosti. Z vykonaného dokazovania však súd zistil, že vzťah medzi pestúnkou a maloletým je dlhodobý rozvrátený, maloletý pestúnku vôbec nerešpektuje.

Nakoľko pestúnska starostlivosť o maloletého zanikla z dôvodu uvedeného v § 52 ods. 1 písm. e/ Zákona o rodine, otec maloletého zomrel a matka maloletého nemá záujem o zabezpečovanie osobnej starostlivosti o maloletého, nemá na to vytvorené ani podmienky, súd v zmysle § 52 ods. 6 Zákona o rodine rozhodol o ďalšej náhradnej starostlivosti o maloletého. Podľa citovaného ustanovenia § 44 náhradnou starostlivosťou je náhradná osobná starostlivosť, pestúnska starostlivosť a ústavná starostlivosť. Nikto neprejavil záujem o zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti, ani kolízny opatrovník takúto možnosť nenavrhol. Vzhľadom k ustanoveniu § 52 ods. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého súd vždy zruší pestúnsku starostlivosť, ak o to požiada pestún a C. A. tak urobila, súd mal v podstate hneď po doručení jej návrhu túto pestúnsku starostlivosť zrušiť. Lenže je potrebné rozhodnúť o tom, čo ďalej s maloletým dieťaťom po zrušení pestúnskej starostlivosti, na čo treba istý čas, aby sa zistili a našli vhodné osoby na vykonávanie náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti. Vzhľadom k tomu, že je potrebné po zrušení pestúnskej starostlivosti ihneď rozhodnúť, čo s maloletým, nie je čas na to, aby kolízny opatrovník hľadal ďalšieho vhodného pestúna, prípadne zabezpečil prípravu osoby vhodnej na pestúnsku starostlivosť, do ktorej by mohol byť maloletý zverený. Ani vzhľadom na situáciu, ktorá sa vytvorila, súd nepovažuje za vhodné, aby maloletý bol ďalej zverený do starostlivosti individuálnej osoby, a to vzhľadom k tomu, že sa u neho prejavujú problémy – nerešpektoval pestúnku, nedodržiaval stanovené pravidlá. Z tohto súd usudzuje, že je v záujme maloletého poskytnúť mu odbornú pomoc, ktorá mu môže byť poskytnutá v ústavnej starostlivosti. Z tohto dôvodu po zrušení pestúnskej starostlivosti súd maloletému nariadil ústavnú starostlivosť, a to v Centre pre deti a rodiny F., G. X, F.. Zároveň súd matke maloletého uložil povinnosť prispievať na neho výživným. Vzhľadom na pomery matky maloletého, ktorá je nezamestnaná, poberá dávku v hmotnej núdzi, uložil jej povinnosť prispievať na výživu maloletého minimálnym výživným, a to na účet Centra pre deti a rodiny F., do ktorého bol maloletý umiestnený.

27. Minimálne výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu v súčasnosti (od 01.07.2023) predstavuje sumu 36,83 Eur mesačne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, prostredníctvom podpísaného súdu, pracovisko Brezno, Kuzmányho 4, 977 01 Brezno na Krajský súd v Žiline, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení (§ 362 ods. 1 veta prvá CSP). Pokiaľ sa oprávnená osoba účinne vzdala odvolania, odvolanie už nemôže neskôr podať.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP). Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 ods. 3 CSP).

V súlade s § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 63 CMP),
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov. Ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému alebo o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa § 370 a nasl. CMP.

Nakoľko sa účastníci, resp. ich zástupcovia vzdali práva podať odvolanie voči tomuto rozsudku, rozsudok nadobudne právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z nich.